

Náhradní mateřství: klíčové otázky právní úpravy

Abstrakt

Tato diplomová práce zachycuje fenomén náhradního mateřství prizmatem platného práva, přičemž analyzuje současný stav absentující právní úpravy v České republice a komparuje jednotlivé zahraniční právní úpravy, jakožto vhodné i méně vhodné modely pro inspiraci budoucí české právní úpravy. Cílem práce bylo komplexně představit institut náhradního mateřství jakožto jedinečnou metodu asistované reprodukce, která však přináší mnoho rizik a výzev z hlediska jeho legislativní regulace.

První část práce se zabývá terminologií, kterou následně užívá napříč celou prací a která významně napomáhá lepšímu pochopení tohoto fenoménu. Rovněž je v této části věnován prostor krátkému historickému vývoji náhradního mateřství vedoucí až k jeho současné podobě jakožto moderní metody asistované reprodukce.

Druhá část je zasvěcena komparaci jednotlivých zahraničních právních úprav, konkrétně jsou předmětem zkoumání liberální právní úprava v Kalifornii, benevolentní právní úprava na Ukrajině, altruistická právní úprava ve Spojeném království a hostilní právní úprava ve Francii. Nadto je věnována pozornost judikatuře ESLP a konečně aktuálnímu stavu nedostatku právní úpravy v České republice.

Předmětem třetí části je smlouvy o náhradním mateřství ve světle platného práva, představení jejích účastníků a celého procesu náhradního mateřství prováděného dle současné právní úpravy. Rovněž tato část práce varuje před neodmyslitelnými riziky smlouvy o náhradním mateřství, která je ze své povahy vždy právně nevymahatelná.

Ve čtvrté části této práci je popsána rozporuplnost náhradního mateřství. Z analýzy jeho přínosů a úskalí pak pramení jedinečnost této metody asistované reprodukce, nicméně i její rizikovost a negativní psychologické dopady na všechny zúčastněné. Zejména však tato část práce poukazuje na právní protichůdnost náhradního mateřství, kdy jednotlivé zájmy chráněné právem stojí ve vzájemné opozici, pročež zůstává fenomén náhradního mateřství morálně, eticky i právně problematickým.

Celá práce je zakončena v duchu úvah o podobě budoucí české právní úpravy, přičemž nabízí možná řešení s ohledem na výše uvedenou komparaci zahraničních právních úprav a dovoluje si předpovědět potenciální důsledky. Závěr této práce shrnuje zjištěné skutečnosti, prezentuje vlastní názor autorky a zdůrazňuje mezinárodní hledisko celého problému.

Klíčová slova: náhradní mateřství, matka, objednatelský pár